

8.2. COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT I SOLIDARITAT

Durant el curs 2004-2005 s'ha ampliat la tasca de la UIB en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i la solidaritat. Si durant el curs 2003-2004 es crearen el Programa de Voluntariat i l'Observatori per a la Igualtat d'Oportunitats, i el pressupost de 2004 va incloure per primera vegada una partida per al Programa de Voluntariat, el curs 2004-2005 s'ha avançat en la línia de consolidar els programes existents i d'incrementar l'assignació de recursos interns i externs. Així, el pressupost de 2005 ha inclòs per primera vegada una partida específica per a l'Observatori per a la Igualtat d'Oportunitats i ha incrementat la destinada al Programa de Voluntariat. També per a l'exercici de 2005 s'ha incrementat el finançament extern dels programes de cooperació al desenvolupament i el del Programa de Voluntariat i s'ha iniciat el finançament extern de l'Observatori per a la Igualtat d'Oportunitats.

Com a resultat de tot això i com a reflex de la voluntat decidida de la UIB de consolidar el seu paper com a universitat compromesa amb l'educació en els valors de la solidaritat, la llibertat, la democràcia, la justícia i la igualtat, el Consell de Direcció de la UIB va aprovar (en sessió de 10 de maig) la creació de l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat.

PROGRAMES DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT

Els programes de cooperació al desenvolupament inclouen un ampli ventall d'activitats de formació, sensibilització, recerca i divulgació. Aquests programes es fan en el marc del conveni de col·laboració amb el Govern balear i del 0,7% del pressupost d'ingressos propis que la UIB dedica a la cooperació.

8.2.1. CONVENI DE COL·LABORACIÓ AMB EL GOVERN BALEAR EN MATÈRIA DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT

La UIB i el Govern balear han signat, des de l'any 2001, quatre convenis de col·laboració en matèria de cooperació al desenvolupament. Els tres objectius essencials són millorar les condicions de vida i de treball dels països menys desenvolupats, enfortint els sistemes universitaris d'aquests països i promocionant la formació dels recursos humans, així com participar en la recerca per al desenvolupament; desenvolupar el sentiment de solidaritat i els hàbits de consum, comerç i producció justs i responsables, des d'una perspectiva sostenible de desenvolupament; i coordinar actuacions entre distints agents de la cooperació al desenvolupament.

La majoria d'accions realitzades durant el curs 2004-2005 corresponen al conveni de 2004, si bé durant aquest curs s'ha signat el conveni de 2005 i s'han iniciat una part de les accions del dit conveni. Per aquest motiu, la memòria inclou activitats realitzades i/o en curs de realització en el marc dels dos convenis.

La quantitat assignada al conveni de 2004 fou de 350.000 euros, i la del conveni de 2005, de 380.000 euros.

8.2.1.1 Accions de formació

▪ **Curs de postgrau d'Especialista Universitari en Cooperació Internacional**

Títol de postgrau de la UIB (25 crèdits). Durant l'any 2004-2005 s'ha fet la tercera edició d'aquest curs, que té com a objectiu formar aquelles persones que hagin d'assolir la responsabilitat d'identificar, formular, executar i avaluar intervencions als països menys afavorits, començant per donar les bases conceptuals, econòmiques i socials de la cooperació, fins a arribar a les eines metodològiques i operatives que es tenen.

En el marc del conveni de 2004, a més de les classes presencials, s'inclou l'elaboració i edició de materials del curs i beques per fer pràctiques.

Al curs hi han participat 38 alumnes i 33 professors.

▪ **Seminari Mediterrani sobre Desenvolupament Internacional**

La tercera edició d'aquest seminari es va realitzar els dies 27 i 28 de setembre de 2004 amb el títol «La tragèdia d'Àfrica». Aquest seminari és fòrum obert de debat en el qual participen investigadors nacionals i internacionals per analitzar i debatre el paper de les polítiques macro i microeconòmiques en el futur dels països en vies de desenvolupament.

▪ **Cursos de curta durada**

Durant el curs 2004-2005 es varen realitzar els cursos següents:

- «La cooperació al desenvolupament: conceptes bàsics»
- «Drets humans i situacions de conflicte en el món»
- «Curs monogràfic de logística»
- «Elaboració de webs per a ONGD»

A la taula que segueix figuren les dades de participació i la durada dels diferents cursos:

Participants	Professorat	Alumnat	Durada
Cooperació al desenvolupament	5	27	20 hores
Drets humans i situacions...	11	30	20 hores
Curs monogràfic de logística	4	16	40 hores
Elaboració de webs de les ONGD	5	26	40 hores
TOTAL	25	99	

▪ A aquestes activitats formatives hem d'afegir la preparació durant l'any 2004 del «**Curs de gestió mediambiental de l'activitat turística**».

Aquest curs està emmarcat dins el programa Azahar de cooperació en temes mediambientals a la Mediterrània, promogut per l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional (AECI). Es durà a terme a Palma del 14 al 19 de novembre de 2005.

8.2.1.2. Beques per a la realització de pràctiques d'alumnes de la UIB en països en vies de desenvolupament

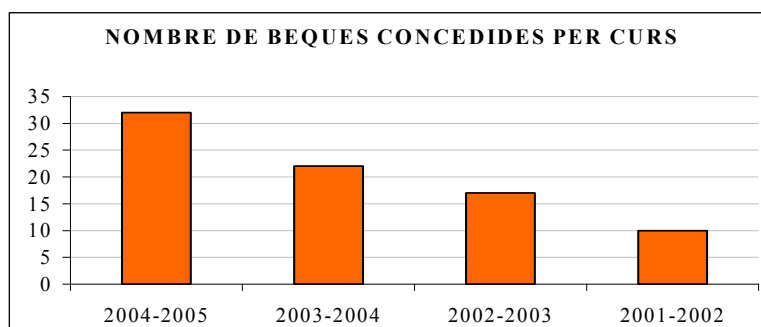
Durant el curs acadèmic 2004-2005 es varen concedir 32 beques per dur a terme pràctiques.

BEQUES PER A PRÀCTIQUES EN PAÏSOS EMPOBRITS. CURS 2004-2005

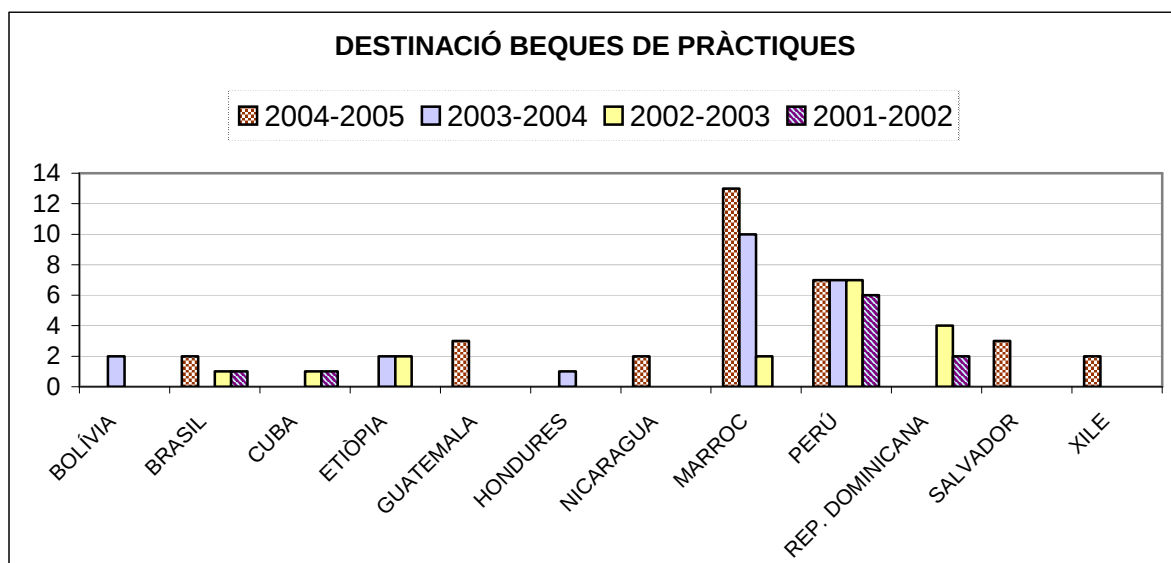
ESTUDIS	NRE. D'ALUMNES	DESTINACIÓ
Enginyeria Tècnica Industrial. Especialitat d'Electrònica	1	Nicaragua
Fisioteràpia	2	Brasil
Fisioteràpia	2	Xile
Infermeria	1	Marroc
Mestre. Educació Física	3	Marroc
Mestre. Educació Física	3	Perú
Mestre. Educació Infantil	1	Perú
Mestre. Educació Musical	1	Perú
Mestre. Educació Musical	1	Marroc
Mestre. Educació Primària	2	Perú
Mestre. Educació Primària	3	Marroc
Mestre. Llengua Estrangera	1	Marroc
Treball Social	4	Marroc
Treball Social	3	Guatemala
Treball Social	3	El Salvador
BECA DE POSTGRAU		
Treball Social	1	Nicaragua

Evolució del programa

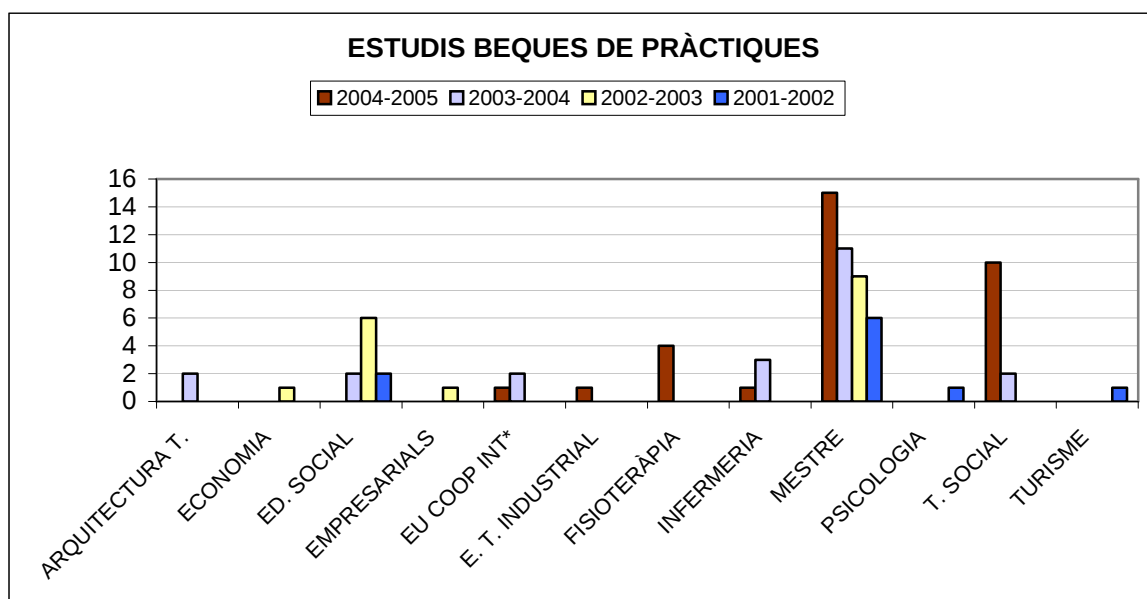
En aquest gràfic podem observar el total de beques concedides per curs acadèmic:

Pel que fa als països on l'alumnat realitza les pràctiques, podem observar que el major nombre de beques són al Marroc i al Perú.

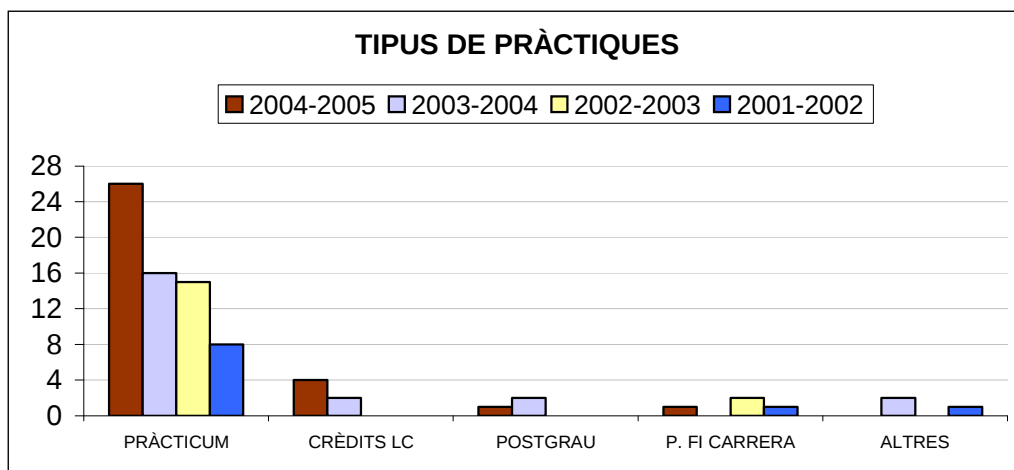

Aquest gràfic ens mostra el nombre d'alumnes segons els estudis i el curs acadèmic:

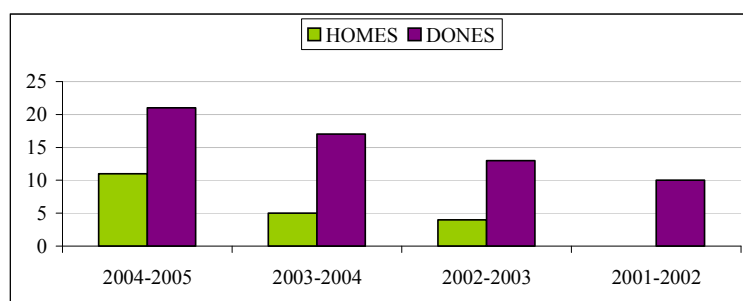

* EU COOP INT: curs d'Especialista Universitari en Cooperació Internacional.

Pel que fa al tipus de pràctiques, les més habituals són les que corresponen al Pràcticum dels estudis corresponents, seguides per les que es convaliden per crèdits de lliure configuració i les que corresponen a projectes de fi de carrera.

Al gràfic següent, sobre la distribució per sexe de tot l'alumnat que ha participat i participa en el programa, podem observar que la majoria de participants són dones.

L'increment en el nombre de places de beques de pràctiques ha comportat alhora un augment en les partides pressupostàries. Així el curs 2001-2002 s'hi varen destinar 2.000.000 de pessetes; el curs 2002-2003: 14.425 euros; el curs 2003-2004: 18.000 euros; el curs 2004-2005: 48.000 euros i el curs 2005-2006 s'han pressupostat 52.500 euros. Dins aquestes partides s'inclouen les despeses per a la difusió del programa i l'assegurança que la UIB subscriu per cada un dels alumnes i que cobreix tot el període de pràctiques.

El mes de març de 2005 es publica el primer volum de la col·lecció de cooperació al desenvolupament i solidaritat, titulat «Aprendre a veure el món: Testimonis de l'alumnat», que recull diferents experiències de l'alumnat de la Universitat de les Illes Balears que han fet pràctiques en països empobrits.

8.2.1.3. Voluntariat Universitari en Cooperació al Desenvolupament

- Dins el mes d'octubre de 2004 es crea a la UIB la **borsa de voluntariat universitari**.

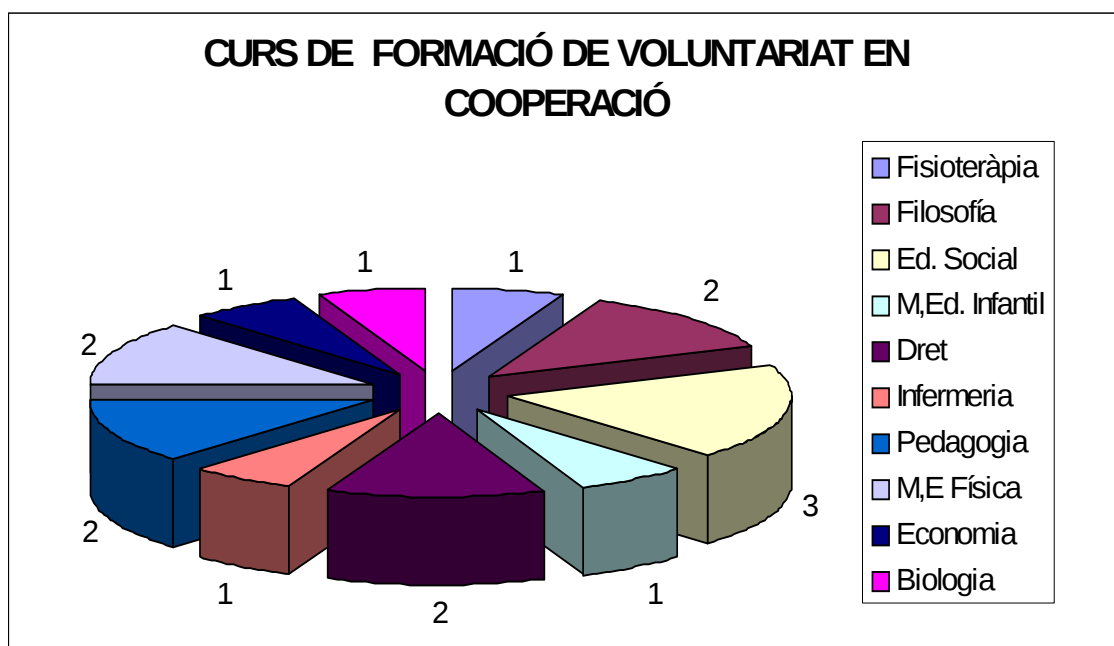
De les 350 persones inscrites a la borsa n'hi ha 191 que s'han inscrit dins l'àmbit de cooperació al desenvolupament.

- **Formació del voluntariat en cooperació al desenvolupament**

Pel que fa a la formació que es dona al voluntariat, el 2005 s'ha realitzat **un curs de formació de voluntariat especialitzat en cooperació al desenvolupament** de 20 hores de durada, que es va dur a terme entre els dies 25 i 29 d'abril de 2005.

DADES DEL CURS DE FORMACIÓ DE VOLUNTARIAT EN COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT		
Places	20	
Inscripcions	50	
Participants	16	

Al gràfic següent podem observar els diferents estudis dels participants en el curs de voluntariat en cooperació al desenvolupament.

Per tal que el voluntariat pogués dur a terme les diferents activitats en matèria de cooperació al desenvolupament s'ha signat un acord de col·laboració amb les diferents entitats/ONGD. La relació és la següent:

Entitats de col·laboració en matèria de voluntariat en cooperació al desenvolupament
Enginyeria sense Fronteres de les Illes Balears
Metges del Món – Illes Balears
Associació d'Amics del Poble Sahrauí de les Illes Balears
Servicio de Voluntariado Universitario de Nicaragua (SVU)
UNITeS

▪ **Programa d'estades solidàries**

A banda de les activitats que el voluntariat en cooperació al desenvolupament realitza a les diferents entitats, la UIB ha iniciat el **programa Estades Solidàries**. Aquest programa consisteix en la realització de voluntariat en països en vies de desenvolupament. Durant el curs 2004-2005 hi participaren un total de 7 alumnes:

Entitat	País	Alumnes
Servicio de Voluntariado Universitario (SVU)	Nicaragua	1
Associació d'Amics del Poble Sahrauí de les Illes Balears (AAPSIB)	Algèria	6

- **Programa de voluntariat de Nacions Unides UNITeS (The United Nations Information Technology Service)**. La UIB s'ha incorporat a la xarxa d'universitats espanyoles, coordinades per la Universitat Autònoma de Madrid (UAM), que participen en el programa de voluntariat de Nacions Unides UNITeS (The United Nations Information Technology Service).

▪ **Jornades de Cooperació al Desenvolupament**: en el marc del voluntariat en cooperació s'han realitzat les **I Jornades de Cooperació al Desenvolupament a la UIB** els dies 2 i 3 de març de 2005. Durant aquestes jornades s'han realitzat diverses activitats com conferències, taules rodones, col·loquis, com per exemple:

- Panel d'experiències «Projectes de cooperació»
- Taula col·loqui «Beques de pràctiques»
- Taula rodona «Formació»
- Taula rodona «Voluntariat en cooperació»
- Panel d'experiències «Sensibilització», que comptà amb la presència de les accions emmarcades dins els projectes:
 - «Apropem el comerç just a la UIB»,
 - Cinefòrum, amb la projecció de la pel·lícula *Pan y rosas* de Ken Loach.

Amb una participació de:

I JORNADES DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT	
ANY	2005
ALUMNES	37
PDI	16
PAS	1
ALTRES	7
PONENTS	35
MODERADORS	5
TOTAL	101

També en el marc de les Jornades de Cooperació al Desenvolupament es varen fer les següents **exposicions** als diferents edificis de la UIB:

- *Perú: descoberta i conquesta*, organitzada per la UIB i la Direcció General de Cooperació. Aquesta exposició sorgeix de les experiències de les beques de pràctiques en països empobrits.
- *Etiòpia: tres puntes d'alba*, organitzada per la UIB i la Direcció General de Cooperació. Sorgeix de les beques de pràctiques del Curs d'Especialista Universitari en Cooperació Internacional.
- *Walata, la ciutat de les caravanes*, organitzada per la Fundació Solidaritat UB i fundació Món-3.
- *Les lliçons d'una guerra: l'exemple de Bòsnia i Hercegovina*, organitzada per l'ONG Educació i Solidaritat.
- *Niños de nadie, ciudad autónoma de Melilla*, organitzada per la Universitat Jaume I.
- *Formació en tecnologia de construcció i depuració d'aigües per als enginyers de la Fundación Vicente Ferrer*, Anantapur, Índia, organitzada per Enginyeria sense Fronteres.
- *I tu, consumeixes just?*, organitzada per S'Altra Senalla.
- *VII Premi Internacional de Fotografia Humanitària*, Luis Valtueña, organitzada per Metges del Món.

8.2.1.4. Premi de recerca sobre cooperació internacional

El premi de recerca vol ser una motivació per als investigadors en un tema que disposa de pocs recursos dedicats a la recerca. Alhora són objectius d'aquesta acció poder col·laborar en la formació de futurs investigadors i poder transferir resultats de la recerca a les pràctiques.

El premi de l'any 2004 es va atorgar a:

Sra. Antònia Rosselló Campins i Sr. Joan Miralles Plantalamor, que presentaren el projecte «Anàlisi d'experiències de cooperació en turisme sostenible a l'àrea d'Amèrica Central».

8.2.1.5. Convocatòria d'ajuts per realitzar projectes de cooperació al desenvolupament

Aquesta convocatòria té com a objectiu donar suport a projectes de cooperació al desenvolupament elaborats per equips de la comunitat universitària.

Dins el 2004 es realitzà la I convocatòria d'ajuts i es varen presentar un total de 26 projectes. A continuació figuren els que foren seleccionats per ser finançats a càrrec del conveni amb la Conselleria de Presidència i Esports de la CAIB.

Aquest projectes foren:

— **Curs de formació en tecnologia de materials de construcció, càlcul d'estructures i depuració d'aigües per als enginyers de la Fundació Vicente Ferrer (quantitat assignada: 7.509 euros)**

Responsable: Antoni Cladera Bohigas (professor del Departament de Física).

Equip: Ignacio Blasco Domínguez i Leticia Martínez-Gil.

Ubicació: Anantapur (Andra Pradesh, Índia).

Objectius: col·laborar en la formació i el reciclatge dels tècnics de la construcció que treballen i col·laboren amb la Fundació Vicenç Ferrer a l'Índia, mitjançant la realització de dos cursos sobre construcció d'habitatges i sanejament i depuració d'aigües.

Activitats: s'han realitzat dos cursos de formació i s'ha visitat la construcció de nombrosos edificis, en col·laboració amb els tècnics de la Fundació. Es va dur a terme una caracterització dels materials emprats amb l'ajuda de la Universitat JNTU d'Anantapur. Es va estudiar la tipologia més adequada per a possibles futures depuradores en funció de les característiques pròpies de la regió. Actualment un estudiant desenvolupa el projecte de fi de carrera sobre l'edificació a la Fundació.

— **Propostes educatives per a una escola democràtica. Projecte de formació (quantitat assignada: 15.000 euros)**

Responsable: M. Isabel Pomar Fiol (professora del Departament de Ciències de l'Educació).

Equip: Mariano Moragues Ribas de Pina, Margalida Payeras Garí, Elena Pons Roig, M. Carmen Márquez del Moral, Margalida Mas Coll, Catalina Gelabert Vives, César Herreros Torres i M. Àngels Borràs Albertí.

Ubicació: Lima (Perú), EDUCALTER, CIDE i Pukllasunchis.

Objectius: facilitar a les escoles implicades en el projecte de formació el coneixement i la posterior incorporació de propostes educatives que tenen com a finalitat la formació de persones més reflexives i amb un major domini de les estratègies que els permetran contribuir a la construcció d'un món més just i solidari. Aquestes propostes poden contribuir a fer que les escoles introdueixin en la seva trajectòria d'innovació educativa noves línies de treball que permetin aprofundir en la construcció d'una escola democràtica i compromesa amb el seu entorn cultural i social.

Activitats: curs de formació sobre el projecte Filosofia 3/18 (*Philosophy for Children*). Curs de formació sobre el llenguatge escrit des d'una perspectiva constructivista. Visita de tres mestres del Perú de les tres escoles esmentades a escoles de Mallorca on es desenvolupa el projecte Filosofia 3/18 i que duen a terme una ensenyança constructivista del llenguatge escrit.

— **Projecte de cooperació en les àrees de salut i educació als campaments de refugiats sahrauís de la República Sahrauí Democràtica (RASH) (quantitat assignada: 15.000 euros)**

Responsable: M. Lluç Bauzà Amengual (professora del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia).

Equip: M. Esperança Ponsell Vicens, Rafael Sans Sastre, Herminio Domingo Palomares i Ulrike Steinhäusl Molnar.

Ubicació: Ministeri de Salut Pública de la RASH.

Objectius: oferir suport didàctic a les escoles Ahmed Abdelfetah i Olof Palme. Aquest objectiu es duu a terme mitjançant dos subprojectes: **subprojecte de formació a l'Escola d'Infermeria Ahmed Abdelfetah** (ensenyament de la infermeria. Programa acadèmic, programa d'ajuda material i didàctica de les llengües estrangeres); **subprojecte de formació a l'Escola d'Educació Especial Olof Palme** (suport didàctic per a l'atenció de nins cecs i sords i ajuda material).

Activitats: projecte de formació a l'Escola d'Infermeria Ahmed Abdelfetah en matèria d'ensenyament de la infermeria dins un programa acadèmic (formació teoricopràctica, revisió i coordinació de les pràctiques d'Infermeria, coordinació del programa del nin sa a les *wilayah*, organització de la formació de postgrau), programa d'ajuda material i programa sobre didàctica de les llengües estrangeres. Suport didàctic i de formació a l'Escola Olof Palme per tal de millorar l'atenció educativa dels infants discapacitats i el seu desenvolupament.

— **Elaboració d'un pla de desenvolupament energètic regional: avaluació de diferents tecnologies renovables per a la seva implantació (quantitat assignada: 4.475 euros)**

Responsable: Víctor Martínez Moll (professor del Departament de Física).

Equip: Andreu Moià Pol i Margalida Ramis Sastre.

Ubicació: illa d'Omepete, Nicaragua (Asociación Teculcán).

Objectius: elaborar un treball de forma conjunta amb l'Asociación Teculcán, per tal d'identificar i formular de forma preliminar projectes específics de desenvolupament energètic, adequadament englobats en el marc del desenvolupament socioeconòmic integral, col·laborant amb les institucions, els governs municipals, les associacions locals i la societat civil.

Activitats: recopilació de la informació necessària per disposar d'un panorama clar i detallat de la situació energètica nacional i local en els àmbits de legislació i planificació. Recopilació i elaboració de les bases de dades sobre recursos energètics locals. Recopilació de la informació sobre les comunitats, els municipis i/o els sectors per tal d'identificar les seves debilitats i establir prioritats d'actuació. Visita de dues persones de l'equip del projecte a la zona, amb l'objectiu d'inspeccionar les comunitats amb problemes energètics específics.

— **Desenvolupament de cadenes productives alimentàries sostenibles a La Puna i Quebrada de Humahuaca (Jujuy, Argentina) (quantitat assignada: 11.000 euros)**

Responsable: Josep Antoni Tur Marí (professor del Departament de Biologia Fonamental i Ciències de la Salut).

Equip: Antoni Pons Biescas, Dora Romaguera Bosch, Norma C. Sammán, Manuel Óscar Lobo i Analía Mabel Rossi.

Ubicació: Càtedra de Agroindústries, Facultat d'Enginyeria, Universitat Nacional de Jujuy (Argentina).

Objectius: millorar la situació socioeconòmica dels habitants de La Puna i Quebrada de Humahuaca, de la província de Jujuy (Argentina), mitjançant la consolidació de dues cadenes productives alimentàries sostenibles, que garanteixin la innocuïtat dels aliments produïts i alhora aportin una alternativa econòmica que dinamitzi l'economia regional.

Activitats: disseny del registre dietètic, tècniques antropomètriques i paràmetres bioquímics per mesurar. Formació bàsica i entrenament dels enquestadors. Elaboració de la taula de composició d'aliments autòctons. Anàlisi dels resultats del registre dietètic, tècniques antropomètriques i paràmetres bioquímics. Detecció de déficits i excessos nutricionals. Formulació de nous productes suplementats o enriquits. Disseny dels estudis d'intervenció nutricional.

— **Promoció i desenvolupament de les xarxes sensorials (14.516 euros)**

Responsable: Sebastià Galmés Obrador (professor del Departament de Ciències Matemàtiques i Informàtica).

Equip: Ramon Puigjaner Trepas, Gabriel Oliver Codina, Miquel Roca Adrover, Carlos Juiz García i Carlos Guerrero Tomé.

Ubicació: Universitat del Caire (Egipte).

Objectius: promocionar i desenvolupar les xarxes sensorials dins l'àmbit de la Universitat del Caire en particular, i de la societat egípcia en general.

Activitats: creació d'un potencial d'activitat docent i de recerca entre els membres del Departament d'Electrònica i Comunicacions de la Universitat del Caire. Formació d'estudiants dels darrers cursos de carrera en el camp de les xarxes sensorials. Inici d'un laboratori de xarxes sensorials que podrà ser utilitzat tant al nivell formatiu com de recerca. Disseny i desenvolupament d'un prototip de xarxa sensorial per a una aplicació de tipus civil com ara el control del trànsit urbà, molt sovint afectat per problemes de congestió.

Del pressupost de **2005** s'han assignat 76.000 euros per a la **II Convocatòria d'Ajuts de Cooperació al Desenvolupament**: projectes de cooperació (publicada l'abril de 2005). S'han rebut un total de dotze projectes, la selecció dels quals s'ha fet durant el mes de juliol de 2005.

8.2.1.6. Accions de suport a universitats de països en vies de desenvolupament

Pel que fa al suport que des de la UIB es dona a les universitats de països en vies de desenvolupament, s'han dut a terme dos projectes en el marc de la **xarxa Orión d'universitats iberoamericanes**.

Ambdós projectes són:

1. **Gestió Integral de Zones Costaneres (quantitat assignada: 11.500 euros)**

Responsable: Isabel Moreno Castillo (professora del Departament de Biologia).

Ubicació: Universitat Nacional de la Patagònia San Juan Bosco i altres universitats de la xarxa Orión.

Objectius: impartir el curs de postgrau de Maneig Integral Costaner a les seus de Puerto Madryn i de Trelew de la Universitat Nacional de la Patagònia San Juan Bosco els mesos de setembre de 2004 i maig de 2005, i en altres universitats argentines. Publicar un llibre amb els continguts del curs i els casos d'estudi desenvolupats pels alumnes. Col·laborar en l'estudi del correcte maneig costaner de la zona de la Patagònia austral.

Activitats: curs teoricopràctic, amb classes teòriques, estudi de casos, discussions dirigides, sortides al camp i treball tutelat a distància a través de

la xarxa informàtica desenvolupada per Orión. Els continguts del curs són els següents: — La costa com a sistema. — Ecosistemes costaners. — Recursos costaners. — Usos i efectes. — La costa com a recurs. — Impactes de l'home sobre la costa. — Mecanismes de maneig. — Actors i aspectes econòmics i ètics.

Resultats: la part presencial del curs es va fer a Puerto Madryn el mes de setembre de 2004. La segona part tindrà lloc el mes de maig de 2005, com també el curs a la seu de Trelew. Es va aprofitar l'estada a Puerto Madryn per fer unes conferències col·loqui, xerrades sobre temes costaners i bones pràctiques ambientals en relació amb la costa; sobre maneig costaner i turisme a la municipalitat de Puerto Madryn. Actualment el grup d'alumnes treballa en un pla de maneig costaner de la zona, coordinats pel professor José Luis Esteves, de la Universitat San Juan Bosco, i la professora Isabel Moreno, de la UIB.

2. Projecte de formació en Infermeria. En col·laboració amb la Universitat Autònoma Juan Misael Saracho de Tarija (Bolívia) (quantitat assignada: 8.500 euros)

Responsable: Pilar Sánchez-Cuenca (Departament d'Infermeria i Fisioteràpia).

Ubicació: Departament d'Infermeria i Salut Pública de la Universitat Autònoma Juan Misael Saracho de Tarija (Bolívia) i Departament d'Infermeria i Fisioteràpia de la UIB.

Objectius: assessorar en el desenvolupament de programes d'ensenyament de les atencions a pacients amb càncer. Intercanviar experiències entre professorat del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia. Assessorar en el disseny d'un curs de gestió de serveis d'infermeria.

Activitats: assessorament per a la creació d'una base de dades del càncer a la regió de Tarija (Bolívia). Elaboració d'un curs d'iniciació a l'atenció dels pacients amb càncer. Elaboració d'un curs d'iniciació a la gestió dels serveis oncològics. Intercanvi de professorat i alumnat entre les universitats Autònoma Juan Misael Saracho de Tarija i de les Illes Balears. Elaboració d'un curs d'Especialista Universitari en Gestió de Serveis d'Infermeria.

8.2.1.7. Activitats temàtiques d'informació, documentació i divulgació

S'ha fet una primera acció en aquest àmbit que té com a objectiu crear i compartir coneixements que siguin rellevants per a la cooperació al desenvolupament a les Balears. La temàtica objecte de treball és el turisme sostenible.

Dins l'any 2004 s'han elaborat criteris per avaluar projectes de cooperació al desenvolupament en l'àmbit del turisme pel que fa la viabilitat, la sostenibilitat i les repercussions econòmiques i ambientals dels projectes.

8.2.2. PROGRAMES PROPIS: 0,7% DEL PRESSUPOST D'INGRESSOS PROPIS DE LA UIB

En el marc del 0,7% del pressupost de 2004 de la UIB, es varen realitzar les activitats

següents:

8.2.2.1. Subvencions a projectes de cooperació al desenvolupament. La UIB va donar suport a la convocatòria d'ajuts a projectes de cooperació finançant amb 15.000 euros el projecte:

Projecte de cooperació entre la UIB i la Reserva de la Biosfera Sierra del Rosario (Cuba) per desenvolupar accions en la gestió i l'educació ambiental (15.000 euros)

Responsable: Joan Rita Larrucea (professor del Departament de Biologia).

Equip: Alicia Bauzá van Slingerlandt, Augusto de Jesús Martínez Zorrilla i Maritza García García.

Ubicació: Centro Nacional de Áreas Protegidas Sierra del Rosario (Cuba).

Objectius: contribuir a la millora del maneig de la Reserva de la Biosfera Sierra del Rosario a través de la introducció de millores tecnològiques i noves experiències de treball.

Activitats: realització de tallers sobre educació ambiental. Impartir conferències sobre educació ambiental i característiques de la Reserva. Realització d'activitats d'educació ambiental. Disseny i impressió de cartells i desplegable sobre la Reserva de la Biosfera. Elaboració i instal·lació de cartells d'orientació als camins ecològics i altres àrees de la Reserva. Preparació d'especialistes per al maneig del sistema d'informació geogràfica (SIG). Delimitació de l'àrea amb GPS. Actualitzar el pla de maneig de la Reserva de la Biosfera. Adquisició d'equips de comunicació i muntar el sistema. Processar informació per introduir el SIG. Realitzar una visita d'intercanvi d'especialistes de les Balears a Cuba i de Cuba a les Balears.

I finançar amb **484** euros una part del projecte: **Promoció i desenvolupament de les xarxes sensorials** (la resta del projecte la finança el conveni signat amb la Conselleria de Presidència i Esports: 14.516 euros), que ha estat descrit anteriorment a l'apartat 8.2.1.5.

8.2.2.2. Convocatòria d'ajuts de cooperació al desenvolupament: accions de formació i sensibilització

Del pressupost de 2004 es varen destinar 10.680 euros per a la **I Convocatòria d'Ajuts de Cooperació al Desenvolupament: accions de formació i sensibilització** (publicada l'abril de 2004), adreçada a donar suport a activitats organitzades per alumnat, professorat i personal d'administració i serveis de la UIB.

Es varen rebre un total de **catorze** propostes, de les quals en varen ser seleccionades vuit, que tenien com a objectius principals:

- Mostrar la realitat dels països en vies de desenvolupament i/o fomentar la solidaritat envers aquests països entre la comunitat universitària de la UIB en particular i també entre la societat de les Illes.
- Difondre activitats realitzades per diferents membres de la comunitat universitària de la UIB.

Els projectes seleccionats són els següents:

Cicle de conferències sobre conflictes bèl·lics en el món actual (quantitat assignada: 1.500 euros)

Responsable: Educació i Solidaritat, en col·laboració amb Oikos, Acció Ciutadana per la Pau i l'Equitat i el Departament de Filosofia i Treball Social de la UIB.

Ubicació: Universitat de les Illes Balears.

Objectius: treballar pel respecte dels drets humans en un món més just, implicant-hi per aconseguir-ho la ciutadania de la nostra societat a partir de l'anàlisi i la reflexió de la realitat present en altres regions del món. Sensibilitzar i formar la població universitària de les Illes Balears sobre la prevenció i resolució de conflictes, el desarmament, la cultura de la pau i conflictes armats oblidats, i impulsar la seva participació en iniciatives i/o campanyes per la construcció de la pau, amb una relació directa entre col·lectius balears i d'altres regions.

Activitats: conferències i exposicions.

Cinefòrum per a la globalització social (quantitat assignada: 1.500 euros)

Responsable: Patricia Ferrà Coll (professora del Departament de Ciències de l'Educació).

Equip: J. Roberto Peñalver García, Alejo R. Cabeza Obrador, Margalida Garau Tomàs, Domènec Garcias Gomila, Bartomeu Alorda Ladària, Sebastià J. Moll Valentí, Iván J. de Paul Bernal i Miquel Llabrés Grau.

Ubicació: Universitat de les Illes Balears.

Objectius: sensibilització, conscienciació i formació de la població universitària i de fora de la Universitat sobre la realitat dels països en vies de desenvolupament, sobre la connexió entre la seva realitat i la dels països desenvolupats i sobre la necessitat urgent d'actuar per construir un món més just i respectuós amb les persones i amb l'entorn. Es pretén treballar aquests temes a través de les diferents sessions de cinefòrum amb la participació d'experts dels diferents àmbits tractats (drets humans, problemàtica social, medi ambient, immigració, etc.).

Activitats: projecció de pel·lícules i debats temàtics en relació amb la pel·lícula.

Educar per a la convivència. La interculturalitat com a valor (quantitat assignada: 780 euros)

Responsable: Fernanda Caro Blanco (professora del Departament de Filosofia i Treball Social).

Equip: Arnau Socies, Aida Gessamí Barceló, M. Magdalena Albertí, Eva M. Siquier Fiol, Carles Manera Frontera, Juan E. Díaz Jorge, Joana Gual Frau i Pere Polo Fernández.

Ubicació: Universitat de les Illes Balears.

Objectius: sensibilitzar la comunitat universitària amb l'objectiu que la coexistència es plantegi com una convivència fructífera i enriquidora, basada en l'intercanvi entre persones o grups de diferents cultures, vivències i procedències.

Activitats: conferències, debats i taules rodones a les Jornades sobre Diversitat Cultural, Educació i Ciutadania.

Jornades sobre Dret Internacional Humanitari (quantitat assignada: 1.500 euros)

Responsable: Alexandre Miquel Novajra (professor del Departament de Filosofia i Treball Social).

Equip: Joana Gual Frau, Fernanda Caro, Juan E. Díaz Jorge, Arnau Socies, Aida G. Barceló, M. Magdalena Albertí, Eva M. Siquier Fiol, Carles Manera, Marcelo Unamuno Miera i professors del Centre d'Estudis de Dret Internacional Humanitari (Creu Roja Espanyola).

Ubicació: UIB, edifici Ramon Llull.

Objectius: formar membres de la comunitat universitària i persones interessades en general sobre el Dret internacional humanitari, incidint en la seva sensibilització en aquest aspecte. Arribar al nombre més alt possible de persones de la comunitat universitària. Incidir en el canvi de posicions i actituds vers la vulneració dels drets humans arreu del món.

Activitats: conferències, taula rodona, exposicions i projeccions.

Les reserves de la biosfera a Cuba, un exemple de desenvolupament sostenible

(quantitat assignada: 1.500 euros)

Responsable: Joan Rita Larrucea (professor del Departament de Biologia).

Equip: Alicia Bauzá van Slingerlandt.

Ubicació: UIB i seu del Consell Insular de Menorca.

Objectius: obrir un canal de comunicació efectiu entre les reserves de la biosfera cubanes, la Reserva de Biosfera de Menorca i el personal de la UIB. Divulgar la realitat de les reserves de la biosfera cubanes. Mostrar als representants cubans les experiències desenvolupades a l'illa de Menorca. Planificar un projecte conjunt entre les dues reserves de la biosfera.

Activitats: cicle de conferències

Assignatura de lliure configuració Tecnologia per al Desenvolupament Humà:

Processos Participatius (quantitat assignada: 900 euros)

Responsable: Víctor Martínez Moll (professor del Departament de Física).

Equip: Andreu Moià Pol, Antoni Cladera i Margalida Maria Ramis Sastre.

Ubicació: Universitat de les Illes Balears.

Objectius: reflexionar sobre la relació entre desenvolupament humà i la tecnologia.

Aprofundir i aportar elements per a la reflexió sobre el paper de la tècnica i la tecnologia en el desenvolupament humà i sostenible. Proporcionar eines per al treball en equip des d'un vessant de foment de la participació i l'aprenentatge, especialment en el context de la cooperació internacional per al desenvolupament. Apropar als estudiants diferents experiències de processos de desenvolupament local/regional des d'una perspectiva tecnològica.

Activitats: impartida durant el segon quadrimestre, destinada a tot l'alumnat, consta de 4,5 crèdits. Metodologia participativa, en la qual el professor realitzarà una breu introducció a cada un dels temes per després proposar una sèrie de materials d'estudi i/o activitats per realitzar que es discutiran en sessions posteriors.

Assignatura de lliure configuració Economia, Desenvolupament i Cooperació

(quantitat assignada: 1.500 euros)

Responsable: Antoni Sierra Rincón (professor del Departament d'Economia Aplicada).

Ubicació: Universitat de les Illes Balears.

Objectius: tractar la problemàtica del desenvolupament i de la pobresa als països de l'anomenat Tercer Món, des d'una perspectiva social i econòmica. Per poder comprendre el món de la cooperació i poder actuar-hi, s'han de tenir nocions bàsiques dels fenòmens econòmics que incideixen en les condicions de vida de les persones: només així es poden proposar mesures que siguin sostenibles en el temps.

El temari es divideix en quatre eixos: la definició i els indicadors del desenvolupament; els factors econòmics que incideixen en la problemàtica (població, activitat productiva, medi ambient, comerç internacional i finances); repàs històric de les diferents teories econòmiques que ofereixen explicacions i solucions al problema de la pobresa; i esquema i funcionament del món de la cooperació internacional (agents principals, actuacions i pràctiques habituals).

Activitats: els dimarts i els dijous de 14 a 15.30 hores (segon quadrimestre), destinades a tot l'alumnat, consten de 4,5 crèdits. La metodologia de treball es basa en classes magistrals en les quals es valora de forma especial la participació dels alumnes. Aquestes sessions es combinaran amb la participació d'especialistes externs. Per avaluar l'alumnat es tindrà en compte l'assistència, un treball individual i un petit examen final.

Del pressupost de **2005** s'han assignat 12.000 euros per a la **II Convocatòria d'Ajuts d'Accions de Formació i Sensibilització** (publicada l'abril de 2005). S'han rebut un total de nou projectes, la selecció dels quals s'ha fet durant el mes de juliol de 2005.

8.2.2.3. Accions amb els fons insulars de cooperació

En data 18 d'octubre de 2004 es va signar l'acord de col·laboració entre la UIB i el Fons

Menorquí de Cooperació, el Fons Pitiús de Cooperació i el Fons Mallorca de Solidaritat i Cooperació per fomentar activats conjunts de cooperació.

En el marc d'aquest acord, s'ha aprovat per 2005 una dotació de 6.000 euros per cobrir part de les despeses de l'alumnat i professorat participants del Programa de Voluntariat (concretament amb Nicaragua).

8.2.2.4. Participació en òrgans col·legiats i comissions

El Vicerectorat de Relacions Exteriors és membre de:

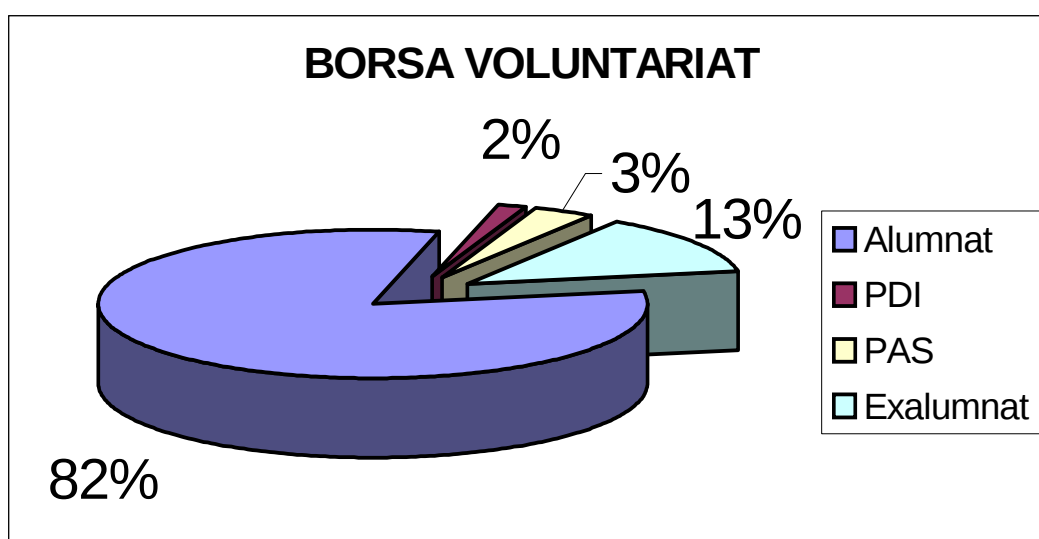
- La Comissió de Solidaritat i Cooperació Internacional de l'Institut Joan Lluís Vives.
- La Comissió de Cooperació al Desenvolupament del CEURI.
- El Consell de Cooperació al Desenvolupament de les Illes Balears.
- El Fons Menorquí de Cooperació, el Fons Pitiús de Cooperació i el Fons Mallorca de Solidaritat i Cooperació en qualitat de soci.
- La Comissió Executiva del Fons Mallorca de Solidaritat i Cooperació.

PROGRAMA DE VOLUNTARIAT UNIVERSITARI

El mes d'octubre de 2004 es crea la **borsa de voluntariat universitari**, que té com a objectiu implicar un ampli ventall de persones joves en activitats de voluntariat.

Les dades actuals de la borsa són:

Borsa de voluntariat del curs 2004-2005				
Alumnat	PDI	PAS	Exalumnat	Total
286	6	12	46	350

- La relació dels acords de col·laboració signats amb diferents entitats, per tal que el voluntariat pugui realitzar les activitats, és la següent:

ENTITATS DE COL·LABORACIÓ EN MATÈRIA DE VOLUNTARIAT
Enginyeria sense Fronteres de les Illes Balears
Associació Camí
Associació de Pares de Nins Autistes de les Balears
Metges del Món – Illes Balears
Associació d'Amics dels Parcs (ABAP)
Associació de Mares de Discapacitats de les Balears
Projecte Home
Alas (Associació de Lluita Antisida de les Illes Balears)
Associació de Pares de Nins amb Càncer de les Balears (ASPANOB)
Grup d'Educadors de Carrer i Treball amb Menors (GREC)
Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa (GOB)
Confederació General del Treball (CGT)
Associació Jovent-Segle XXI

- Es va realitzar la I Convocatòria de Places de Voluntariat i Cursos de Formació de Voluntariat

Entitat	Programa	Places
Àmbit d'actuació: Atenció a persones amb discapacitat		
ASSOCIACIÓ CAMÍ	PUNT DE TROBADA Activitats d'oci i temps lliure	3
	OCI	3
AMADIBA (Associació de Mares de Discapacitats de les Balears)	OCI, TEMPS LLIURE	Indeterminades
AMADIP. ESMENT	SERVEI D'OCI I VACANCES	Indeterminades
GASPAR HAUSER	OCI I TEMPS LLIURE	Indeterminades
Àmbit d'actuació: Medi ambient		
ABAP	ACTIVITATS AL PARC NATURAL DE L'ALBUFERA D'ALCÚDIA	15
Àmbit d'actuació: Salut		
ASPANOB (Associació de Pares de Nins amb Càncer de les Balears)	VISITA HOSPITALÀRIA MALETÍ DEL VOLUNTARIAT	15
METGES DEL MÓN	MIGRA (acompanyament d'usuàries)	2
	UNITAT MÒBIL (intercanvi de xeringues i tallers)	2
	ACOLLIDA, CENTRE D'ATENCIÓ SOCIO SANITÀRIA	2
PROJECTE HOME	ADMINISTRACIÓ, CENTRE	1

BALEARS	D'ACOLLIDA I (suport administratiu)	
Entitat	Programa	Places
	ADMINISTRACIÓ CENTRE D'ACOLLIDA II (suport informàtic)	1
	CENTRE D'ACOLLIDA I (acompanyament d'usuaris)	3
	CENTRE D'ACOLLIDA II (entrevistes de seguiment)	3
	CENTRE D'ACOLLIDA III (tallers de temps lliure)	Indeterminades
	CASA OBERTA (Binissalem) (acompanyament d'usuaris)	3
Àmbit d'actuació: Cooperació al desenvolupament		
Enginyeria sense Fronteres	ACTIVITATS DE SENSIBILITZACIÓ DE L'ASSOCIACIÓ ESF-2005	1
Associació d'Amics del Poble Sahrauí - Illes Balears	ESTADA ALS CAMPAMENTS DE TINDOUF	15
Santa Maria sense Fronteres	CONSERVACIÓ DE LA FAUNA A L'AMAZÒNIA PERUANA	2
Servicio de Voluntariado Universitario - Nicaragua	SERVICIO DE VOLUNTARIADO UNIVERSITARIO	4
UNITeS (Servei d'Informació Tecnològica de les Nacions Unides)	Programa UNITeS, accions encaminades a disminuir la «breixa digital»	Indeterminades
Instituto de Promoción Humana (Somoto-Nicaragua)	ENFORTIMENT DE CAPACITATS LOCALS	7
Àmbit d'actuació: Inserció social		
CGT (confederació General del Treball)	ACOLLIDA D'IMMIGRATS	Indeterminades
Associació Jovent-Segle XXI	ALFABETITZACIÓ INFORMÀTICA PER A NINS/NINES	Indeterminades
	SUPORT ESCOLAR PER A NINS/NINES AMB DIFICULTATS FAMILIARS I SOCIOECONÒMIQUES	Indeterminades
	ESTUDI DE NECESSITATS DE LES PERSONES MAJORS DEL BARRI DE SA INDIOTERIA	Indeterminades
	ACTIVITATS DE SUPORT A LA FORMACIÓ MEDIAMBIENTAL DE NINS I NINES EN UNA GRANJA ESCOLA	Indeterminades

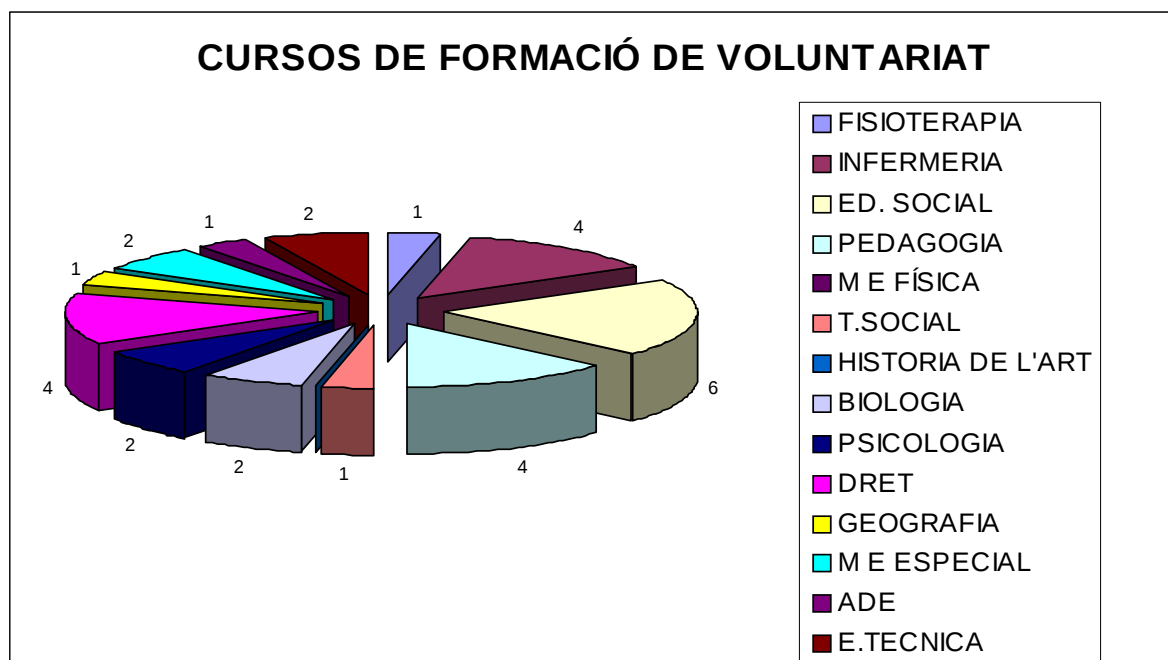
Formació del voluntariat

Pel que fa a la formació que es dona al voluntariat, el 2005 s'han realitzat dues edicions del **Curs de Formació Bàsica en Voluntariat**, de 10 hores de durada, que es va dur a

terme entre els dies 14 de març i 8 d'abril, i el **Curs de Formació de Voluntariat Especialitzat: Discapacitat**, de 20 hores de durada, que es va dur a terme entre els dies 11 i 15 d'abril de 2005.

Dades dels cursos de formació de voluntariat bàsica i de discapacitat	
Places	50
Inscripcions	70
Realització del curs	45

Al gràfic següent podem observar els diferents estudis dels participants en els cursos de voluntariat:

OBSERVATORI PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS

La Universitat de les Illes Balears va aprovar el gener de 2004 la creació de l'Observatori per a la Igualtat d'Oportunitats per analitzar i difondre la igualtat d'oportunitats en el marc universitari. Aquesta és una experiència pionera a l'Estat espanyol impulsada pel Vicerectorat de Relacions Exteriors de la UIB.

Per garantir la continuació d'aquesta línia de treball, el febrer de 2005 la Universitat de les Illes Balears va establir un conveni de col·laboració amb l'Institut de Serveis Socials i Esportius de Mallorca en què s'estableix que l'àmbit principal de cooperació és l'Observatori per a la Igualtat d'Oportunitats.

Àmbits d'actuació i objectius

Les finalitats i accions d'aquest observatori se centren en tres àmbits relacionats amb tota la comunitat universitària (alumnes, personal docent i investigador i personal d'administració i serveis):

- Persones amb discapacitat.
- Persones pertanyents a grups desafavorits socialment i/o amb risc d'exclusió social.
- Gènere (àmbit transversal).

Els objectius principals de l'Observatori són els següents:

- Recaptar, analitzar i difondre informació periòdica i sistemàtica sobre la situació en els tres àmbits d'actuació esmentats.
- Visibilitzar i, si cal, proposar actuacions concretes per millorar la situació en cada un dels àmbits, amb l'objectiu final d'assolir la plena igualtat d'oportunitats per a aquests grups en l'accés a la UIB, en el si de la comunitat universitària i en la posterior inserció sociolaboral.

Algunes de les activitats desenvolupades durant el curs 2004-2005

- Elaboració i publicació del primer informe de situació en matèria d'igualtat d'oportunitats.
- Creació i posterior actualització de la pàgina web de l'Observatori (www.uib.es/observatori/igualtat).
- Amb l'objectiu de donar a conèixer les funcions i els serveis de l'Observatori i per establir canals de comunicació i cooperació, hem establert contacte amb la resta d'universitats espanyoles i amb els organismes i programes propis de la nostra universitat.
- Presentació del primer informe de situació en diferents estudis de la nostra universitat (Filologia Anglesa, Treball Social, Infermeria, Mestre, Ed. Infantil, Psicologia i UOM), al curs «El feminisme a la societat actual. La implantació dels mecanismes d'igualtat» i a la IX Universitat d'Estiu d'Estudis de Gènere.
- Atendre les diferents consultes i suggeriments que ens han arribat durant aquest darrer curs i donar-hi resposta.
- Creació d'un servei de préstec a la nostra pàgina web oferint articles d'investigació i de premsa que tenim recopilats a l'Observatori.

Organització i recursos

Les persones responsables de l'Observatori són:

- Direcció i coordinació: Esperança Bosch Fiol.
- Responsables, respectivament, de cada un dels tres grups esmentats (tots, membres de la comunitat universitària): Victòria Ferrer Pérez, Margalida Capellà Roig i José Luis Ortego Hernando.
- Personal adscrit: Capilla Navarro Guzmán i Raquel Jiménez Rodríguez, becàries que realitzen tasques de suport a les activitats de l'Observatori.